

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО РУСКИ ЕЗИК ЗА VIII КЛАС (ИНТЕНЗИВНО ИЗУЧАВАНЕ)

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ

Настоящата учебна програма е разработена в съответствие с Държавните образователни изисквания за учебно съдържание в културнообразователната област „Чужди езици“. Тя е съобразена и с Общоевропейската рамка за владеене на чужди езици. Използван е и опитът от досега действащата програма за VIII клас с интензивно изучаване на руски език.

Основна цел на интензивното обучение по руски език в VIII клас е формирането на лингво-комуникативна и социокултурна компетентност.

Същността на интензивното обучение е в минимални срокове да се усвои максимален обем от учебен материал.

Съдържанието на интензивното обучение включва овладяване на цял комплекс от навици и умения, достатъчни и необходими за осъществяване на ефективно общуване на езика, а също така усвояване на езиков материал, осигуряващ формиране, развитие и използване на тези навици и умения.

Достигането на високо ниво на владеене на езика, позволяващо осъществяване на коректно общуване след интензивното обучение, предполага използването на психологическия потенциал на личността на ученика, умело насочване на социално-психологическите процеси в групата от страна на преподавателя, съзнателно творческо управление на общуването между преподавателя и учениците и на учениците помежду им.

Предмет на обучение е близкородствен за българите език. Използването на еднаква графика (кирилица), големият процент родствена лексика (до 60%), близката синтактична организация на речта, близостта в социокултурната сфера, предполагат по-лесно адаптиране към особеностите на екстралингвистичното поведение в рускоезична среда. Това са важни фактори, които облекчават усвояването на езика, особено на началния етап, и засягат преди всичко рецептивната сфера от навици и умения.

Трябва обаче да се има предвид, че близостта на езиците поражда условия за разнопосочна интерференция. Затова основен акцент в интензивния курс придобива контрастивния подход при обучението по езика.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО

Крайната цел на обучението за децата, избрали интензивно да изучават руски език, е формиране на способност, в зависимост от индивидуалните и обществени потребности на ученика, за личностно реализиране в контекста на руския език и култура с висока степен на прагматична адекватност и усет към културните различия, в процеса на общуването със средствата на този език.

Обучението в VIII клас с интензивно изучаване на руски език се подчинява на общите цели, характерни за гимназиалния етап:

- формиране на граждани с богата обща култура, които познават и зачитат националните и общочовешките ценности;
- създаване на система от интелектуални умения за развитие на познавателните способности и творческа самостоятелност на личността, които да ѝ позволят непрекъснато да се образова и самообразова;

– формиране на усет и толерантност към културните различия и зачитане правото им на съществуване;

– изграждане, развитие и усъвършенстване на уменията за межкултурно общуване.

Практическата насоченост на обучението по руски език за постигане на комуникативна компетентност на учениците се осъществява чрез: включването им в социалнозначимо общуване със средствата на руския език, овладяване на адекватни речеви структури на речево поведение, формиране на умения за речева дейност, необходими за межкултурни контакти.

Усвояването на достатъчен минимум от знания за системата на езика се постига чрез взаимосвързано представяне на системното и структурното му равнище.

Стратегическата компетентност, освен компенсаторни умения, включва и овладяване на интелектуални подходи за самообучение и самоконтрол, подготвени от функционалната практика.

Най-общо в края на обучението в VIII клас ученикът би трябвало да:

– чете и разбира основното съдържание и подробности от определените в програмата текстове;

– слуша и разбира устни съобщения, отправени му от носители на езика и от лица, за които този език е също чужд;

– говори на руски език и бива разбираан от носители на езика и от лица, за които този език е също чужд;

– умее да съставя, определени от програмата, писмени текстове.

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание (теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки)			
1	2	3	4	5	6
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия (по теми)	Контекст и дейности (за цялото ядро и/или за цялата програма)	Възможности за междупредметни връзки
I. С Л У Ш А Н Е	Ученикът разбира основната информация от: - ограничени по обем и несложни по структура и език публицистични, научно-популярни и художествени текстове, кратки радио-телевизионни предавания с нормална скорост на говорене и стандартно произношение по позната тематика, като: □ идентифицира вида на текста; □ формулира темата на текста; □ проследява фабулата на текста. Ученикът разбира в подробности: - кратки изказвания, свързани с изучена тематика или с всекидневния му живот; - диалози с един събеседник на ежедневни теми в пряко общуване или по телефона с нормална скорост на говорене;	<i>Учениците трябва да придобият понятийни, социокултурни знания и речеви умения по предложените тематични области, които са използвани в учебна обстановка и при реално общуване.</i> I. Тематични области 1. Моят свят - Автобиография - Семейство. Възраст. Професии. Националност. - Приятели. Външност. Характер. Мода. - Домът, в който живея. Адрес. Разположение и обстановка. - Училище и обучение. Учебни предмети. Учебни пособия. Учебен час и междучасие. Интереси. Спорт. - Празници. Пожелания. Поздравления. На гости. 2. Светът около нас - Природа. Сезони. Опазване на природата. Отдих и туризъм. - План на града. Ориентация. Забележителности. - Транспорт. Правила за движение.	<i>Ученикът трябва да придобие езикова компетентност в следните области:</i> I. ФОНЕТИКА. ГРАФИКА - Алфавит. Съотношение на звук и буква. - Гласни и съгласни звукове. - Твърди и меки, звучни и беззвучни съгласни. - Дума, сричка. - Ударение и ритмика. - Правила за произнасяне. - Синтагматично членение. - Видове интонационни конструкции: ИК-1; ИК-2; ИК-3; ИК-4; ИК-5; ИК-6. II. СЛОВООБРАЗУВАНЕ. МОРФОЛОГИЯ - Състав на думата: – основа на думата и окончание; – корен, префикс, суфикс; – разпознаване на основни продуктивни словообразователни модели; – основни редувания на звукове в корена. - Съществително име: – одушевени/неодушевени съществителни; – род, число; – падежна система – понятие за падеж, формообразуване; – основни падежни значения. Именителен падеж: – активно действащо лице; – назоваване/именуване (<i>Ето Андрей. Ето книга.</i>); – обръщение;	На учениците трябва да им се осигури възможност: да слушат оригинална руска реч в учебна обстановка; да четат оригинални, леко адаптирани и неадаптирани автентични текстове; да се изразяват и общуват в и	<i>Учениците използват и прилагат придобитите до този момент на обучение знания в различните културно-образователни области и осъществяват междупредметни връзки по:</i> Български език и литература Разпознаване и прилагане на граматични категории и структури. Разпознаване на текстовите разновидности,

• кратки съобщения в превозни средства, в обществени сгради, на гарата и летището, по радиото и телевизията. Ученикът извлича конкретна информация от: • кратки радио- и телевизионни предавания (новини, прогнози за времето, общообразователни предавания, репортажи); • кратки съобщения от сферата на транспорта и обслужването. Като слушател ученикът използва компенсаторни стратегии: • разпознаване на думи по словообразователен признак; • разпознаване на интернационална лексика; • езикова и контекстуална догадка; • интонационни образци; • компенсаторни средства за общуване.	Използване на градски транспорт Билети. Метро. • На гарата. На аерогарата. Разписание на влаковете. • Магазини. Пазаруване. Цени. • В хотела. В ресторанта. Меню. • Здраве и здравеопазване 3. История и съвременност • Традиции и обичаи • Изкуство и култура <u>II. Социокултурни знания</u> <i>Учениците придобиват знания за живота в Русия, за руския национален характер, бит и култура чрез текстове от руската литература като концентриран израз на националния живот и идентичност, активно усвояват основните социокултурни модели и отношения в съпоставителен план между родна и чужда действителност и култура.</i> Културоведският компонент на учебното съдържание в VIII клас включва автентични и адаптирани текстове, езикът и стилът на които съответства на езиковата компетентност на учениците с препоръчителна тематика:	– характеристика на лице (<i>Мой отец – врач.</i>); – съобщаване на факти и събития (<i>Завтра экзамен.</i>); – наличие на предмет/лице (<i>У меня есть ручка/ брат.</i>); – дата на месеца (<i>Сегодня первое марта.</i>); – идентификация (<i>Меня зовут Иван.</i>); – необходим предмет (<i>Мне нужен словарь.</i>); – действие, събитие във времеви ориентири (<i>Урок начинается в 10 часов.</i>); – обект при глагола <i>болит</i> (<i>У меня болит голова.</i>); – предмет/лице в пасивна конструкция (<i>Картина нарисована художником.</i>); – състояние на лице (<i>Ребёнок боится.</i>). Родителен падеж: А) без предлог: – принадлежност; – определение за лице/предмет (<i>центр города</i>); – част от цяло (<i>чашка чая</i>); – отсъствие на лице/липса на предмет (<i>У меня нет сестры. В школе нет библиотеки.</i>); – количество/мярка в съчетание с <i>много, мало, несколько, сколько</i>; – месец и година при обозначаване на дата (<i>Первое января 2002-ого года</i>); – време на действие/събитие (<i>Это случилось 8-ого марта 1995-ого года.</i>) – обект с глагола <i>желать</i>; – обект при сравнение (<i>Рила выше Витоши.</i>); Б) с предлог: – изходен пункт за движение – <i>из, с, от</i>; – краен пункт на движение – <i>до</i>;	извън учебна обстановка; да водят бележки и подготвят писмено текстове по видове и жанрове, предвидени по програмата; да наблюдават, сравняват и правилно използват специфични за родния и руския език конструкции; да се готвят за общуване с	литературните жанрове и видове общуване в комуникативни ситуации. Умения за работа с текст. Проблеми на интерференцията. Разширяват социокултурните си познания, свързани с национални традиции, обичаи, ценности, изучавани литературни произведения и произтичащите от тях прилики и различия. Чужд език Интернационални думи. Техники за

П. Ч Е Т Е Н Е	Ученикът чете различни по вид автентични, адаптирани и учебни текстове. Разбира основната информация от несложни в езиково и структурно отношение публицистични и художествени текстове на стандартен език, като: • различава основните видове писмен текст; • разбира предназначението и основната структура на текста; • определя темите и проследява фабулата на текста; • ориентира се в основните стилистични особености на текста; • определя гледната точка на автора. Ученикът разбира в подробности текстове с позната тематика от учебници, лична кореспонденция, научно-популярни статии, като: • следва точно указания и инструкции; • намира необходимата му конкретна информация в	1. Общи сведения за Русия – исторически личности, събития, градове, културни и исторически паметници. 2. Природни особености, климат. 3. Образование и наука. Научни постижения. 4. Изкуство – литература, музика, изобразително изкуство. 5. Културен живот – театър, кино, галерии, медии. 6. Религия. 7. Народно творчество – обичай, празници, национална кухня. III. Сфери и роли на общуване 1. Сфери на общуване • В училище • Вкъщи • На обществени места 2. Роли на общуване В процеса на обучението учениците изпълняват активно ролите на: • Зрител и слушател • Читател • Посредник • Събеседник в разговор (и по телефона) • Приятел, познат в сферата на личния живот • Участник в дискусия • Частно лице и клиент в сферата	– време – <i>после; во время; до; с...до;</i> – принадлежност – <i>у;</i> – местонахождение – <i>около, у, не/далеко от, справа от, слева от, вокруг;</i> – цел на действие; – предназначение на предмет – <i>для;</i> – липса/отсъствие – <i>без;</i> – причина – <i>из-за.</i> Дателен падеж: А) без предлог: – адресат на действието; – лице, нуждаещо се от нещо (<i>Ивану нужно почитать.</i>); – възраст; – лице, чието състояние се описва (<i>Мне весело.</i>); Б) с предлог: – лице – цел на движението – <i>к;</i> – движение по повърхност – <i>по;</i> – средство за свързване (<i>по телефону</i>); – определение (<i>учебник по математике</i>); – причина – <i>благодаря.</i> Винителен падеж: А) без предлог: – обект на действието; – субект спи глагола <i>звать</i>; – време на действието при изразяване на продължителност и повторяемост (<i>каждый год, целую неделю</i>); Б) с предлог: – направление на движението – <i>в, на;</i> – време – час, ден от седмицата; – период – <i>через, в.</i> Творителен падеж: А) без предлог: – с глаголите <i>заниматься, интересоваться</i>; – характеристика на лице, предмет с глаголите <i>быть, стать, являться</i>;	носител на езика в сферите на интересите си, като се запознават с характерни за носителите на руски език поведенчески модели в общуването; да работят индивидуално, в малки и големи групи; да работят по проект, като спазват екипния принцип, онагледяват и представят	изучаване на чужди езици. Социокултурни връзки. Компенсаторна компетентност. Математика, информатика и информационни технологии Сравняване на стойности. Логически разсъждения и изводи. Обществени науки и гражданско образование Сведения за основни събития от руската история. Разширяване информацията за Русия (работа с

III. Г О В О Р Е Н Е	зависимост от поставената задача; • намира сходства и различия; • открива основни причинно-следствени връзки. Ученикът прилага компенсаторни стратегии при трудности в разбирането: • езикова и контекстна догадка; • опора върху илюстративен материал и основни текстоструктуриращи елементи; • използва речници и друга справочна литература. Ученикът води разговор в ежедневни ситуации в рамките на тематичния минимум с един или повече събеседници, като: • накратко разказва за себе си, за семейството и приятелите си, за интересите си, родния си град и страна; • накратко предава минали и настоящи събития, разказва за бъдещи намерения и планове в рамките на	на услугите IV. Словесни действия Ученикът трябва да умее да решава следните комуникативни задачи: 1. В областта на речевия етикет: – да започва комуникация; да се запознава; да се представя или представя някого; да поздравява; да се сбогува; да се обръща към някого; да благодари; да се извинява; да реагира при благодарност и извинение; да иницира, поддържа и изменя темата на разговор; да умее да привлече вниманието на събеседника; да моли за повторение; да задава повтарен въпрос; да завърши разговора. 2. Предаване и търсене на предметна и фактическа информация: – да задава въпрос или да съобщава за факт, събитие, лице, предмет, за наличие или отсъствие на лице, предмет; за количество; качество; за принадлежност на предмети; за действия, време, място, причина и цел на действието или събитието; за не/възможност, необходимост, вероятност на действието.	– оръдие, средство на действие; – извършител на действието в пасивни конструкции; Б) с предлог: – съвместност ; – място – <i>над, под, рядом с, за, перед, между;</i> – време – <i>перед;</i> – определение – <i>с (бутерброд с сиром).</i> Предложен падеж: – обект на мислите, на речта – <i>о;</i> – място – <i>в, на;</i> – време – <i>в, на;</i> – средство за придвижване – <i>на.</i> 3. Местоимение: – значение, изменение и употреба на личните, въпросителните, притежателните, показателните, определителните, отрицателните местоимения и възвратното местоимение – <i>себя.</i> 4. Прилагателно име: – пълни и кратки прилагателни; – съгласуване на пълните прилагателни със съществителните имена по род, число, падеж; – падежна система на пълните прилагателни; – степени за сравнение на прилагателните. 5. Глагол: – инфинитив; – свършен/несвършен вид; – време – минало, сегашно, бъдеще; – основа на глагола, I и II спрежение; – основни класове и групи глаголи; – императив; – глаголно управление; – преходни/непреходни глаголи; – възвратни глаголи; – глаголи за движение ;	резултатите от работата си; да използват материали от различни информацион-ни източници: радио, телевизия, видео, интернет, книги, вестници, списания за изпълнение на конкретни задачи и при работа по проект; да работят в библиотеки и информационни центрове, като ползват разнообразна	карти, схеми, научно-популярни текстове). Европейски структури. Гражданско общество. Граждански права и отговорности. Национална идентичност. Межкултурни връзки. Образование, професии. Природни науки и екология Знания за човешкото тяло. Здравословен и природосъобразен начин на живот. Живот без дрога. Опазване на

изучени теми; • води разговор по телефона. Ученикът прави кратки подготвени изказвания, в които: • преразказва кратко прочетен или прослушан текст по изучени теми; • използва опорни думи и план; • участва в интервю, като отговаря на въпроси за себе си, своите интереси и планове за бъдещето. Ученикът превежда кратки изрази от руски на български език и от български на руски език. Съобразява речта си с комуникативната ситуация. Използва езикови средства, произношение и интонация, които не пречат за осъществяването на комуникацията и компенсаторни умения за преодоляване на комуникативни проблеми.	3. Изразяване на въздействие, убеждение, достигане на взаимно разбиране: – да изразява намерение; желание; молба; пожелание; съвет; предложение; покана; не/съгласие; отказ; разрешение; забрана; обещание; несигурност, съмнение. 4. Изразяване на емоционална оценка: – изразява лично отношение, като дава оценка на лица, предмети, факти, събития, постъпки; изразява предпочитания, неодобрение, учудване, съчувствие, съжаление. <u>V. Очаквани резултати по работа с текст:</u> 1. Смеслов анализ на текст: – на ниво изречение; – на ниво абзац. 2. Възстановяване на информативното съдържание на текста: – с използване на различни опори; – по логиката на повествованието. 3. Трансформация на текста: – компресия; – целево извличане на информация;	– разпознаване на причастия и деепричастия; – кратка форма на страдателните причастия. 6. Числително име: – бройни и редни числителни; – употреба на числителните в съчетание със съществителни и прилагателни (възраст, дата, количество, период от време, час). 7. Наречие – основни видове: – за място; за време; за начин; за мярка и степен; – предикативни наречия; – въпросителни наречия; – степени за сравнение на наречията. 8. Служебни части на речта: – предлози: <i>в, на, над, под, без, во, време, чрез, после, с, до, к, по, от, из, у и др.</i>; – съюзи и съюзни думи – <i>и, или, а, но, не, не само..., но и..., защото, следователно, така че, дори, където, който</i> и др.; – частици – <i>не, ни, ли, неужели, разве</i> – значение и употреба. III. СИНТАКСИС A. Видове просто изречение: – повествователно, въпросително, подбудително; – утвърждаващо, отрицателно; – двукомпонентно: – изречения със субект и предикат – със спрегата форма на глагола, без спрегата форма на глагола; – изречения без изразен граматичен субект; – изречения с лексикално ограничени компоненти; – еднокомпонентно:	справочна литература; да използват материали и източници, формиращи социокултурна компетентност; да участват в ситуативни и делови игри, състезания, конкурси и артистични дейности на руски език; да се включват в свободноизбираема работа по интереси;	природата. Научно-технически прогрес. Известни руски учени. Изкуства Известни творби на руски композитори, художници и скулптори. Младежка култура. Разучаване на песни и танци. Домашен бит и технологии По възможност използване на интернет за целите на обучението по руски език. Реална комуникация

IV. П И С А Н Е	Ученикът умее да: • попълва анкети, формуляри и др.; • пише кратка автобиография; • пише поздравителни картички, съставя телеграми; • пише официални писма до институции, за да получи информация; • пише лични писма, в които описва лични преживявания, планове за бъдещето си; • съставя кратък план на прочетен или прослушан текст; • пише кратко съчинение, есе, в които излага собствено мнение в рамките на учебното съдържание. Използва подходящи за ситуацията езикови средства, правопис и графично оформление. Прави писмен превод на кратки изрази от руски на български език, сравнява превода с оригинала, използва двуезични, тълковни и синонимни речници.	– преразпределение и групиране на информацията. 4. Създаване на свързан текст: – последователно и логично излагане на основната информация; – използване на свързващи средства на ниво изречение и между логическите части на текста; – изразяване на мнение, субективна оценка; – структуриране на текста съобразно с жанрово-стилистичните му особености: писмо, кратко описание, кратко повествование, кратко съчинение по зададена или свободна тема, есе.	– със спрегата глаголна форма; – без спрегата глаголна форма. Б. Пряка и косвена реч: – съюзни думи и съюзи при косвената реч – <i>что, чтобы, где, когда, сколько, почему, ли</i> и др. В. Видове сложно изречение: сложносъчинени изречения със съюзите <i>и, а, но, или, не только ..., но и...</i> и др.; сложноподчинени изречения, видове подчинени изречения с различни съюзи и съюзни думи: – изяснителни – <i>что, чтобы, ли, кто, как, какой, чей, где, куда;</i> – определителни – <i>который, где, куда, откуда, когда;</i> – за време – <i>когда, после того как, перед тем как, до того как;</i> – за условие – <i>если, если бы;</i> – за причина и следствие – <i>потому что, так как, поэтому;</i> – за цел – <i>чтобы, ...для того, чтобы...;</i> – за отстъпка – <i>хотя, несмотря на то, что;</i> – за начин на действие – <i>как;</i> – за мярка и степен – <i>чем..., тем ...</i> IV. ЛЕКСИКА Лексикалният базов минимум включва основна активна лексика (около 2000 думи, словосъчетания, устойчиви словосъчетания), необходими за речева комуникация по теми и ситуации, определени от тематичните области (чрез изразяване на посочените словесни действия). Лексикалният базов минимум включва и формулите на речевия етикет. Страноведските теми разширяват границите на лексикалния минимум и формират активен и пасивен лексикален слой (историзми, архаизми, неологизми и др.).	да изграждат стратегии за учене, да се оценяват и се самооценяват; да използват компенсаторни стратегии при писмена и устна комуникация; да работят в доброжелателна атмосфера, способстваща развитието на индивидуалните им способности.	чрез използване възможностите на електронната поща, чат и форуми. Физическо възпитание и спорт Спортове, олимпиади, състезания. Известни спортисти и спортни достижения. Възпитание на състезателен дух и чувство за екипност.

V. ФОРМИ НА ПРОВЕРКА И КОНТРОЛ

Проверката и оценяването на знанията и уменията на учениците се осъществява както периодично след завършване на определен концентрум от учебно съдържание или етап от обучението, така и по време на самия процес на обучение – текуща проверка. Текущата проверка има главно обучаваща и диагностична функция, като обхваща всички нива на комуникативната компетентност: правопис и правоговор, граматика и лексика, речеви умения, стилистика и прагматика, култура на общуването.

Проверката на рецептивните умения и навици цели да установи нивото на разбиране на текста при четене или слушане и критичното им осмисляне. Извършва се чрез контролни тестови задачи, най-често въпроси с избираем отговор, идентифициране или съотнасяне, графични означения, открити въпроси, сбит преразказ, превод.

Продуктивните умения се проверяват със задачи, които имат комуникативен характер: частично подготвено или неподготвено изказване, изказване-доклад, отговор на проблемен въпрос, есе, създаване на текст от посочените в програмата видове.

Речевите умения и комуникативните способности на ученика се оценяват с оглед на успешното осъществяване на комуникативен акт (реализиране на комуникативното намерение). При проверката им се използват функционални тестове, например: самостоятелно структуриране на отговор при така наречените открити въпроси, създаване на писмен текст от видовете, посочени в програмата и др. Подготовката на тестове, проверяващи говорните умения и уменията за непосредствено речево общуване, изисква от преподавателя сериозна предварителна подготовка при създаването и структурирането на речеви програми за диалогична и монологична реч, които при тестване се проверяват с помощта на подготвен екзаменатор.

Правилността на социалното поведение – вербално и невербално – се свързва със знанията за страната и културата. Тестовете по социално поведение имат най-често формата на въпроси с избираем отговор от областта на странознанието и културознанието.

Знанията за езиковата система се проверяват чрез структурни тестове: диктовки, въпроси с избираем отговор, задачи за попълване на текстове с пропуснати структурни елементи, задачи за трансформация и др.

Тестовите задачи могат да служат както за текуща и периодична проверка, така и за самопроверка и като форма на упражнение. Тестуването със своята обективност служи за коректив във взаимоотношенията учител – ученик и допринася за преодоляване на психологическата бариера, съпътстваща използването на чуждия език като средство за комуникация.

Наред с това е особено важно формите на оценяване да бъдат разнообразни и системно да отчитат постиженията на ученика при различните дейности: работа в часа (с целия клас, в група, самостоятелно), изпълнение на домашни работи, разработване на материали по проекти, индивидуални прояви, комплексни (обобщаващи) проверки на устните и писмените речеви умения (контролни, класни работи) и др.

Учителят използва резултатите от проверката на знанията и уменията за анализ и оптимизиране на учебния процес за постигане на крайните резултати, заложи в програмата.

VI. МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ

Съдържанието на учебния процес в VIII клас най-общо се определя като запознаване с фактите на културата на изучавания език в съпоставка с родната култура. Съдържанието на обучението се актуализира чрез учебни комплекти, включващи автентични текстове и система от упражнения и задачи, съобразени с възрастта на учащите се, техните инте-

реси и потребности. Подборът на материалите трябва да осигури възможността ученикът в равна степен да изпълнява ролята на получател и подател на определена тематична информация.

В настоящата програма се търси балансираност между двата основни плана при изучаването на чужд език:

– системно-структурния подход, тоест ученикът получава познание за вътрешното устройство на езика, изяснява си спецификата му като система и структура, като се следва разгръщането на триадата „език–реч–речев акт“;

– комуникативно-функционалния подход, като ученикът усвоява правилното използване на езика като средство за общуване.

Като основно средство за достигане на поставените цели в обучението по руски език в VIII клас в програмата се определя комуникативно-дейностният подход. Акцентът в този случай се слага върху говоренето като дейност и общата речева насоченост на учебния процес. Усвояването на езика като структура и система се извършва в заключителни обобщаващи и систематизиращи тази речева дейност граматични занятия. Като основна единица на обучението се приема речевото действие, предполагащо два типа преобразувания:

а) от речева интенция – към текста за говорещия;

б) от текста – към речевата интенция, изразена чрез него за слушащия.

В методически план това предполага, че основен предмет за усвояване (обучаване) стават стандартните начини за вербализация на основните речеви интенции в руския език. Материалът се разпределя в концентрични блокове, включващи стандартните речеви действия, представени в комуникативния минимум на програмата, обобщаващи граматични теми, представени в граматичния минимум, занятия със страноведски характер. По този начин се осъществяват основните общодидактични принципи при изучаването на чужд език – принципът за практическа (прагматична) насоченост на обучението; принципът за активно прилагане на придобитите знания, умения и навици; принципът за функционалност и системност на организацията на учебния материал; принципът за съзнателност на обучението и др. Създава се също така възможност за индивидуализация на обучението, ситуативност, постоянно поддържане на мотивацията чрез постоянна смяна на дейностите и въвеждането на нови, интересни, занимателни и разнообразни теми, материали, задачи в учебния процес.

Обучението следва да започне с устен уводен курс, целящ изработване на основни интонационно-произносителни навици и преодоляване на първоначалната междуезикова интерференция. Следва комплексен курс, в който учениците натрупват активен и пасивен речников запас, развиват и отработват навици и умения в четирите вида речева дейност. В процеса на интензивното обучение особено значима е ролята на учителя, който трябва да помогне на учениците да преодолеят психологическата бариера, да се превърне в помощник и организатор на процеса на обучение. Той следва умело да направлява общуването, да използва активни методи на обучение – работа по двойки, в малки групи; колективни форми – игри, ролеви игри, симулации, анкети, интервю, учебен проект, като поставя ученика в центъра на учебния процес не единствено като обект на въздействие, а като активно ангажирана страна.

Необходимостта от активизиране на психологическия потенциал на личността на ученика предполага личностно ориентирано обучение, което дава възможност на детето заедно с учителя да твори учебния процес, като развива своята фантазия и проявява творчески подход и такива качества като любознателност, откритост, толерантност, готовност за общуване, самостоятелност, удовлетворение от познанието.